

БҮРЯТ - МОНГОЛЫН ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удмы Горкомой орган

№ 170 (3474) 1941 оной июлийн 22, вторник СЭН 15 МҮНГЭН

СЭРЭГЭЙ КОМИССАРНУУДАЙ ДАЙШАЛХЫ ЗОРИЛГОНУУД

Политическэ пропагандын органоуды хубилган шөнөдхэхэ ба Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улаан Армийн сэрэгэй комиссарнуудай институты бии болгохо тухай СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ болболугаа ехэ политическэ удхатай документ мүн.

Манай ороной энхэ амгаланар зохёон байгуулагша ажалыемнай советскэ газарта мэхэтэ муухайгаар довтолгон фашистка дээрмэшэд өбдөн байна. Бидэнэр болбол хоротой муухай ба хүсэ ехэтэй дайсангай—гитлеровскэ Германитай ехэ дайнда орообди. Советскэ арад хадаа эсэгэ ороноо хамгаалгын нангин дайнда жагсаба. Оршон байдалнай тэд ондоо болон хубилаа. Улаан Арми дотор ябуулаха политическэ хүдэлмэри тухайда асуудал ондоогоор табигдаха ушартай болоо.

Улаан Армийн политическэ хүдэлмэрилэгшэд болбол пропагандистнууд ба агитаторнууд байханаа гадна, фронтнууд дээр мүн сэрэгэй хүдэлмэринишье түлөө харюусаха хамагай түрүүндэ эмхидхэгшэд мүн байхыень дайнай байдал эринэ.

Тэрэнтэй хамта, дайн болбол полкын ба дивизийн командирай хүдэлмэринэ сэлжэ болбо. Политическэ хүдэлмэрилэгшэд болбол полкын ба дивизийн командирай политическэшье, сэрэгэйшье хүдэлмэринишье хүсэд туһалжа байхыень дайнай байдал эринэ. Сэрэгэй эрдэмнэ байнаар шудалхан, олон янзын фронтнууд дээр дайшалхы дүй дүршэл олохон, үсэд шанга дайн-байлдаан соо дайшалхы зорилгонууды эрэлхэгээр ба шэн зоригтойгоор гүйсэдхэжэ байхан командирнуудай эрхим хайн кадрнууд Улаан Армийн дунда уржажа бии болоо. Дайшалхы зорилгонууды үнэн сэхээр ба шэн зоригтойгоор гүйсэдхэжэ байхан командирай хамаг бүхы хүдэлмэрилэгшэ сэрэгэй комиссар али болохоор туһалжа ба тиймэ командирай этигэл хүнийнь бүхэжүүлхэ үйлгатай. Сэрэгэй комиссар болбол дээдэ командованин бүхы захиралтанууд хэрэргээр хүсэндэ хүргэдхэжэ байхыень нарлар хягдажа байха үйлгатай.

Эдэ бүгэдэ юу элрхэйлнэб гэхэдэ харин сэрэгүүдэй интервенцидэ эсэргүүсэһэн граждаска дайнай болохо үедэ байхандаа аялар дайнай үеын оршон байдал соо политическэ хүдэлмэрилэгшэд үүргэ ба харюусалгань ехэ болоо.

Гражданска дайнай үеын сэрэгэй комиссарнары манай орон мэдэжэшье, баянажашье байна. Тэдэнэй дайшалхы түхэтэе габьяанууды советскэ арад хэзээдхэнь мартахагүй. Тэдэнэй революционнэ зашманынь мүнөө сагай Улаан Армийн политическэ хүдэлмэрилэгшэд тодо нонроор мэдэжэ байдаг.

Сэрэгэй комиссарнар болбол большевистскэ партинаа Улаан Армида табигдаһан түлөөлэгшэдынь мүн. Тэдэнэр хадаа партинын эрхим хубуудынь, тэрэһнээ томилогдогшод мүн байгаа. Парти ба правительство болбол тэдэндэ хүсэд найдабари олгохо зуураа, мүн нилээд хатуу эрилтэнуудынь табигдаг хэн.

Гражданска дайнай шуурган ба аадар соогуур, гал түймэр соробхилжа ба харин утаан манаржа байхан тийхэ сагта героинууд—сэрэгэй комиссарнууд бии болохо урхан байха юм. Дайн байлдаан соо ябахандаа тэдэнэр сэрэгэй политическэ хүдэлмэрини дүй дүршэл оложо байгаа.

Тэрэ гэхэнһээ хойшо Улаан Арми болбол хүсэнтүгэс, хүртэй ехэ хүсэн боложо шадда. Энэ хадаа—эгээн түрүү сэрэгэй техникээр зэбсэлэгдэһэн мүнөө үеын хүсэтэ арми болоһон байна. Улаан Армийн кадрнууд хадаа сэрэгэй искусствые хүсэд шудалхан, сэрэгэй хэрэг эрхилдэг профессионалнууд болонхой. Командирнуудай кадрын ургалтатой хамта, Улаан Армийн политическэ хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнуудышье уржажа байхан юм. Тэдэнэр сэрэгэй-политическэ тусхай эрдэм нураа, тэдэнэр граждаска дайнай үеын эрхим заншалнууд соо хүмүүжүүлэгдэнэ.

Улаан Армийн политхүдэлмэрилэгшэд болбол граждаска дайнай сэрэгэй комиссарнарай, ленинско-сталинскэ хүргүүлн үнгэрһэн комиссарнарай эрхим заншалнуудышье хүсэд дагагшад мүн байханаа бодото дайшалхы хэрэгүүд дээрэ бөө харуулха саг ерөө. Эдэ аюулта үдэрнүүдтэ парти ба правительство болбол сэрэгэй комиссарнарта тон харюусалгата зорилгонууды даадгана. Мүнөө үедэ сэрэгэй комиссарнарай үүргэнь тон еха байна.

Немецко-фашистскэ дээрмэшэдтэй тэмсэхэ тэмсэлэй фронт дээрэ сэрэгэй комиссарнарай эгээн эрхим шанарынь харуулха саг ерөө. Тэдэнэй хэһэн хэрэгүүд хадаа граждаска дайнай үеын сэрэгэй комиссарнартал адли алдар соло олохол!

Командирнуудтай хамта сэрэгэй комиссарнууд болбол сэрэгэй частинуудай дайшалхы зорилгонууды гүйсэдхэһэнэйнь түлөө, дайн байлдаанда хатуугаар орохо ба манай эхэ ороной дайсадтай ами бөөэ хайралангүй тэмсэхээр боеүүдэй бэлэн байханайнь түлөө харюусаха болоно.

Сэрэгэй комиссарай үндэр ехэ үүргэнь сталинскэ үгэнүүд соо тэмдэглэгдэһэн байна гэхэл: «Хэрбээ полкын командирын полкынгоо толгойнь болохо байгааһань, полкын комиссар болбол өөрынгөө полкын абань ба зүрхэ сэдхэлынь байха ёһотой». Энэ сталинскэ заабари болбол хаана ямаршье частыда, фронтын гү, тылай ямаршье участок дээрэ байгааһань, комиссар бүхэндэ өбдөшгүй хуули мүн болохо байна.

Сэрэгэй комиссар болбол өөрынгөө частин абань ба зүрхэ сэдхэлынь болоно. Ушар нимнээ, тэрэ хадаа эхэ оронойнгоо дайсадтай хатуугаар тэмсэлэ өөрынгөө частинэ зоригжуулха ёһотой. Дайнай илангаяа аюултай хэсүү сагуудта сэрэгэй комиссар хадаа өөрөө баатаршалга ба шэн зориг гаргажа, частингаа боевой зоригшын дээрэ үргөөд дайшалхы захирагынь үгэ дуугүй дүүргэхэ үйлгатай.

Сэрэгэй комиссар болбол эхэ орондоо урбагшадта, аймхайнарта, мэдэгшэдтэ ба зугадагшадта хатуугаар ба хайрагамгүйгөөр хандадаг байна. Сэрэгэй комиссарай ябуулааг политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэринишьян шанаар хайн байха бүринь, полк ба дивизийн боей революционнэ гурийм ба сэрэгэй заршам хатуугаар табигданхай байдаг.

Шэнэ Указ болбол дайн байлдаанай үедэ Улаан Армийн бүхы хүдэлмэридэ хубилалтын шухала зүйл оруулханы. Командирнууд ба сэрэгэй комиссарнуудай хоорондох дайшалхы хани барисаан, коммунистуудай ба комсомолцуудай авангардаа үүргынь дээшлүүлхэ хадаа манай Улаан Армийн героическа хүлдэ зоригшын бүри дээрэ үргэхэ, сэрэгэй часть бүхэнийе илагдашагүй хүсэн болгохонь лабтай.

Нүхэр Сталин түрүүтэй большевистскэ партини ба советскэ правительствын хүтэлбэри доро манай Улаан Армийн дайшалхы командирнууд ба сэрэгэй комиссарнар болбол фашистско-немецкэ аринуудынь үй бута сохилгодо хүртэй ба баатарлиг хүсэтэ полкнууды ба дивизинууды хүтэлхэ байна.

(„Правдын“ түрүү бэшэгһээ)

ХРОНИКО

СССР-Союзай Совнарком хадаа нагадхы рангын армейскэ комиссар Е. А. Щаденко, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант Я. Н. Федоров, авиациян генерал-лей-

тенант П. Ф. Жигарев, интендантска албанай генерал-лейтенант А. В. Хрулев гэгшадые Оборонны Арадай Комиссарай орологшод болгон томилбо.

СССР-эй Оборонны Арадай Комиссар агууехэ Сталинай онсо мэргэн хүтэлбэри доро илагдашагүй Улаан Арми ба бүхы героическа Советскэ арадууд гитлеровскэ фашистнуудай манархан толгойе үй бута сохихонь лабтай.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

СССР-эй АРАДАЙ КОМИССАРНАРАЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ НҮХЭР И. В. СТАЛИНИЙЕ СССР-эй ОБОРОНЫН АРАДАЙ КОМИССАР БОЛГОН ТОМИЛХО ТУХАЙ

СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович Сталинийе СССР-эй Оборонны Арадай Комиссар болгон томилхо.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1941 оной июлийн 20.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

БАРУУН ЗҮГЭЙ ГЛАВНАКОМАНДАЛАГША СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ МАРШАЛ НҮХЭР С. К. ТИМОШЕНКИЕ СССР-эй ОБОРОНЫН АРАДАЙ КОМИССАРАЙ ОРОЛОГШО БОЛГОН ТОМИЛХО ТУХАЙ

Баруун зүгэй главнакомандалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр С. К. Тимошенко СССР-эй Оборонны Арадай Комиссарай орологшо болгон томилхо.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1941 оной июлийн 20.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

ДОТООДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ АРАДАЙ КОМИССАРИАТ БА ГҮРЭНЭЙ АЮУЛГУЙЕ ХАМГААЛХА АРАДАЙ КОМИССАРИАДЫЕ ДОТООДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ АРАДАЙ НЭГЭН КОМИССАРИАТ БОЛГОН НЭГЭДҮҮЛХЭ ТУХАЙ

Амгалан байдалһаа сэрэгэй үеын хү элмэридэ оролготой дашарамдуулан, дотоодын хэрэгүүдэй арадай комиссариат ба гүрэнэй аюулгүйе хамгаалха арадай комиссариады дотоодын хэрэгүүдэй традай нэгэн комиссариат болгон нэгэдүүлхэ.

Союзна ба автономно республикунуудаар, хизаар ба областьнуудаар НКВД ба НКГБ-гэй органууды мүн лэ нэгэдүүлхэ. Дотоодын хэрэгүүдэй арадай комиссараар нүхэр Лаврентий Павлович Берие комиссар.

Нүхэр Всеволод Николаевич Меркуловые дотоодын хэрэгүүдэй арадай комиссарай нэгэдххи орологшоор томилхо.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль,
1941 оной июлийн 20.

ХҮДЭЛМЭРИШЭН-ТАРЯАШАНАЙ УЛААН АРМИДАХИ ПОЛИТИЧЕСКЭ ПРОПАГАНДЫН ОРГАНУУДЫЕ ШЭНЭДХЭХЭ БА СЭРЭГЭЙ КОМИССАРНУУДАЙ ИНСТИТУТ БИИ БОЛГОХО ТУХАЙ СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ УЛАН-СЭРЭГЭЙ ФЛОДТО ТАРААХА ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Советэй Президиум болбол Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улаан Армидахы политическэ пропагандын органоуды шөнөдхэхэ ба сэрэгэй комиссарнуудай институт бии болгохо тухай 1941 оной июлийн 16-най Указай хэмжээ ябуулгы ба Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улаан Армийн сэрэгэй комиссарнууд тухай баталагдан дүримые Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улан-Сэрэгэй Флотто тарааха гэхэ.

Энэнтэй дашарамдуулан, политическэ пропагандын управленинүүд ба отделүүд Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улан-Сэрэгэй Флоттой политическэ управленинүүд ба политическэ отделүүд болон хубилгадана. Улан-Сэрэгэй Флоттой бүхы корабльнуудта, частинууд ба эмхизургаануудта сэрэгэй комиссарнуудай институт, мүн корабльнуудай, частинуудай ба эмхизургаануудай талаа бүлэг, үдтэ политическэ хүтэлбэрилэгшэдэй институт бии болгогдоно.

Нүхэр В. Г. Деканозов Москва ербэ

Энэ оной июлийн 19-дэ Гадаадын байхан нүхэр В. Г. Деканозов хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай Москва ербэ.

„Советскэ Союзай арадууд болбол дайсанда эсэргүүсэһэн, өөһэдынгөө эрхэнүүды, өөһэдынгөө газар дайдые хамгаалгада жагсан бодохо ёһотой“.

(И. В. Сталин).

СССР БА ЧЕХОСЛОВАКИЙН ХООРОНДО ЗҮБШЭГДЭХЭН ХЭЛСЭЭН

Июлийн 18-ай үдэр Лондэндэ СССР ба Чехословацка республикын хоорондо хэлсэн баталагдаба. СССР-эй нэрлээ СССР-эй Великобританидахы саглашагүйн ба бүрин эрхэтэ посол нүхэр Майский, Чехословацка республикын нэрлээ—гадаадын хэрэгүүдэй министр Ян Массарик. Доро Хэлсэһэнэй текст бэшэгдэнэ:

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Чехословацка республикын правительствын хоорондо зүбшэгдэһэн хэлсээн

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай правительство ба Чехословацка республикын правительство удаадахи хэлсэ баталба:

1. Эдэ хоёр правительство болбол посланинуудаа энэ дарыдаа андалдаха гэхсэбэ.
2. Эдэ хоёр правительство болбол гитлеровскэ Германида эсэргүү ямаршье атагай туһаламжа ба дэмжэлгэ бөө бөөдэ үгэлсэхэ гэжэ хоёр талаһаа үйлга абана.
3. Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай правительство болбол Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай территории дээр, советскэ правительствын зүбшээлөөр чехословацка правительствын томилон нюурай командовани доро чехословацка национальна сэрэгүүдэй частинэ байгуулахы зүбшөөнэ. Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай территории дээрхи чехословацка сэрэгэй частинууд болбол Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай сэрэгэй дээрэ командованин хүтэлбэри доро сэрэгэй аюуланууды хэха байна.
4. Тус хэлсээн хадаа баталагдан тэрэ дары хүсэндөө орохо ба ратификацида орохогүй.
5. Тус хэлсээн хоёр хэлсэгээр, нэгэнийнь ород ба нүүгөөднэ чехословацка хэлэн дээрэ баталагдаба. Текстүүдын хойууландаа аб адис хүсэтэй байха.

Гар табигшад: Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Великобританидахы саглашагүй ба бүрин эрхэтэ посол Майский.

Чехословацка республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Ян Массарик

Австралийн шахтернуудай федерациһаа нүхэр Сталинда зльгээһэн телеграмма

Нүхэр Сталинай нэрэ дээрэ, Австралийн шахтернуудай зүгһөө, Нелсоной, Грантий, Кангамын, Келлохын, Штодэрэй ба Есудэнэй гар табилгатай доро бэшэгдэһэн телеграмма Сиднейһээ (Австрали) абтаба гэхэл:

«Премьер-министр Сталинда. Москва, СССР.

Австралийн шахтернуудай Федераци болбол Германийн фашизмын довтолгон ороһон сэрэгүүдтэ эсэргүүсэһэн гайхамшагаар тэмсэжэ байгаа арад ба Улаан Армида өөрынгөө амаршалгы хурганбди.

Бидэнэр, манай ахадүү-шахтернууд, тэмсэлэй түрүү фронтнуудта байна бээ гэжэ бодонобди, теэд, мүн бидэнэршье фашизмда эсэргүү дайнда бодото дэмжэлгэ үзүүлхы тулада, өөһэдынгөө хүсэһэй хирээр, бүгэды хэмы найдуулабди. Шахтернуудай федераци индустрийн хүсэ шадалы хэрэглэн, энэһэй бөлүүлэгдэһэн байхы тулада хинан хаража байха.

Бидэнэр Великобритани ба Советскэ Союз хоорондын союзые найшаанабди».

(ТАСС).

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОНОО

(Июли 19-нэй үглөөнэй мэдээсэл)

Июли 18-най хүнийн торшодо **полоцк-невельск, смоленск, бобринск** зүүлдэ хатуу шанта байлдаанууд үргэлжлэе.

Фронтын ондоо участогууд дээр ямаршье шухала хубилалтанууд болоогүй.

Июли 18-да ба июли 18-най хүний, манай авиаци дайсанай мотормехастынуудыг угыхэн ба дайсанай аэродромууд дэгүүрх авиациныг сохихо ябуулгануудыг хэвн байна.

Урдань заагдалан тоодо нэмэлт болгон, июли 16-най ба 17-ной үдэр манай авиаци дайсанай 39 самолёдуудыг угыхэе. Манай авиаци энэ үе соо 16 самолёдуудаа гэгээ.

Июли 18-най торшо соо манай авиаци дайсанай 83 самолёдуудыг угыхэе.

Нүхэр Янгелин соедивенийн боецууд ба командирнууд түмэр замтай объекте байраар сахин хамгаала. Н. муренин хүндэлэн табиан түмэр замтай хүүрнэ палар дайсанай самолёт гэгтэ үзэгдэе. Фашистка лётчиуд хүүргыг хандаргахаар нэдэн ба шухала зүг тээш хэлхээ холбоо таалааар нэдэн байна. Лейтенант Хромков, улаанармеецүүд Косарев ба Василенко, младша сержант Маслов гэгшэд түлмөдөй ба вилтовкын талаар дайсанай самолёдыг сүмэ буудан унагаага. Лётчиудын плэндэ абтахан байна.

Энскэ ябаган сэрэгүүдэй подразделение артиллеристүүдтэй нэгдэн, хамгаалгын позици эзэлэе. Түлмөч Игнатов байхан взводтой зүүн тээшн, дайсанай рото довтолбо. Иванов хадаа фашистуудыг дүтэ тайжа, өөрынгоо түлмөдөй талаар дайсанай ротын дүрбэнэй гурбан хубиыг буудан унагаага. Лейтенант Нестеровэй команда доро байхан танкида эсэргүүсэхэ ехэ буу фашистка 47 танкыг бута буудаа.

Энскэ авиационно часть 3 үдэрэй торшо соо агаарай байлдаануудта фашистка 40 самолёдуудыг бута сохихон унагаага. Лейтенант

нэнт лётчик Жуков гэгшэ байхамшагта баатаршалгыг ба героизмыг гаргаа. Агаарай байлдаануудта нүхэр Жуков номоо дууһын буудаа. Нүхэр Жуковай самолёдыг дайсан буудажэ гэгтээгэе. Гёбшье, немецэй өөрынгоо ханалыг дүүргэжэ үрлээгүйдэ, Жуков дайсаные гэгдэхэн сохёе. Шэн зоригто лейтенант дайсанай самолёдыг нүүдэй залуурыг таа сохихон байгаа. Дайсанай самолёт угыхэгдэе. Нүхэр Жуков өөрынгоо аэродромда бусажа ерээ.

«Путь Ильича» ба «Улаан Пограничник» гэжэ хүдөө ажахын ардсалин колхознуудтаа бүрдөн партизанска отряд жалга соо байхан фашистка 20 томо танкынуудыг хараба. Танкын хойнохо хинамжалжа байхан партизанууд хадаа танкынуудай экипажтай 2 машинаа бусад танкынуудтай багта тоно түлш юулжэ байхынь мэдэе. Того түлшын дутаан дээрнээ, танкынууд зогсон байгаа гэжэ мэдээл, партизанууд хадаа Улаан Армийн регуляриа частинг бөдлөөн түлөө, 3 разведчикүүдыг алыгээгэе. Танкынуудтаа 16 километрын газарта, дайсанай машинануудай өрөөн зам дээр угтах хүнүүдыг табиан байгаа. 6 час үнгэрөөд байхада, немецкэ түлшнэ шэрөөн немецкэ 2 цистернуудыг танкынууд тээш олохо ябаһанын харагдаба. Партизанууд харгы дээр модо боолон байжа, цистернуудыг зогсоо. Жолоогчид ба солдатууд эсэргүүсэлтэнь үзүүлээгүй. Партизанууд 2 цистернуудыг тээшлээ. Үглөө үглөөгүүр дайсанай машинанууд дээр советскэ бомбардировщиуд үзэгдэе, фашистка танкынуудыг үй бута бомбодоо.

372-дохи немецкэ стрелково полкын хоёрдох ротын командир обер-лейтенант Германн гэгшэ 15 солдатуудыг тагнуудта эльзэһэн байгаа. Обер-лейтенант тэднээрхэ мэдээсэл абажа шадаагүй. Ушар юу гэхэдэ, бүхы 15 тагнуулаа Улаан Армиин талада оршоһон байгаа. Тэргэдэн ерээ.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОНОО

(Июли 19-нэй үдэшин мэдээсэл)

Июли 19-нэй торшо соо **псковск, полоцк-невельск, смоленск, новоград-волыньск** зүүлдэ хатуу шанта байлдаанууд болоо. Фронтын ондоо участогууд дээр шухала ямаршье хубилалтанууд болоогүй.

Агаарай байдалай хэршье муу байгаа хаань, манай авиаци дайсанай мотормехастынуудыг угыхэе ба тэрөөнэй авиациныг угыхэе талаар дайшамхы ябуулгануудаа үргэлжэлүүлэе.

Балтийн далай дээр хүсэтэ конвой доро ябаһан дайсанай транспортнуудтай томо караван разведкээр элэрүүлэгдэһэн байгаа. Манай авиацины торшөөн катернуудтай ба миноносцуудтай довтолгын ашада, дайсанай нэгэ транспорт далайда шентгэгдэһэн, нэгэ танкер, нэгэ истребитель самолёт бута сохигдон байна. Энэ байлдаанда манайхын нэгэ самолёт, торшөөн нэгэ катер гэгдэн ба командань абаргдалан байна.

12 фашистка самолёдуудыг младша лейтенант Прокопенкын бомбардировщигой экипаж бута сохихон унагаага. Түрүүшын хоёр экипажта, буудалшарадист Конов гэгшэ 4 «мессершмиттыг» бута сохихон унагаага. 3-дахы экипажта үдэе Прокопенкын самолёт 9 бомбардировщигой нүүдэ ябаһан ба дайсанай хэдэн олон танкынуудыг угыхэһэн байна. Дайсанай истребительнууд советскэ лётчиудта довтолжэ эхилэе. Нүхэр Конов дайсанай довтолгыг гэдэрэ сохихон ба 4 «мессершмиттыг» хойно хойноһоо хубарулан унагаага. Наяхан, 4-дахы экипажта хэдэн нүхэр Прокопенкын самолёт ой тайгада хордоого байхан фашистка танкова колонныг үлэгдэлүүдэ бомбодоо. Дайсанай зенитбуугай снарядтай хэлтэрхэй болбол самолёдыг шухала залуурта багахан пэмтэл хэе. Гэгтэһэн самолётоннай 5 «мессершмитт» довтолжэ ороо. Нүхэр Прокопенко нэгэ сабишаа зуура цэвшэ гаргаһан ба дайсанай самолёдууд нүхэр Коновой пулемөдөй гад доро оршоһон байба. Үшөө 2 «мессершмитт» шөдөн шугууна.

дүүн шэнгээр газар тээш унаба. Буудалшарадист нүхэр Конов хүндөөр шархатаһын муртоо, лэйсэнь буудажэ үргэлжэлөөр ба үшөө 2 фашистка самолёдуудыг бута сохихон байгаа. Дайсанай истребительнууд нүхэр Прокопенкын машинатаа гад агааран ба сахарытны гэгтэһэн байна. Нүхэр Прокопенко шатажа ябаһан самолёдоо шадабаритайгаар газарта буулгаһан ба бүхы экипажаа абархан байна.

И. үндэртын райондо дайсал парашютна десант буулга гэжэ агаарай пост мэдээсэе. Дайсанай десант буулгалан газар тээш Энскэ частин танкынууд ба мотострелково группа тэрэ дарьдаа талхиба. Десантын буулан газар танкынуудтаа хүрээлэгдэе. Дайсанда хүрэтэр 400 шахуу метрын хэмжээнэй үлөөд байхада, ахалгана сержант Куранов пулемөдөөр буудажэ эхилэе. Энэ үдэе мотострелково группын боецууд дайсанай талда тараһан байба. Хатуу довтолго хэжэ, хэдхэн минутын торшо соо тус үндэрхэ хадаа немецүүдэй үхөөринуудээр хушалаа. Танкынуудтай ба ябаган сэрэгүүдтэй галаар 120 немецкэ солдатууд, офицернууд угыхэгдэн ба үлэгшэ 80 солдатууд буу эбсэгэ хаяжа, плэндэ бөөе тушаслаа.

П. нотагта партизанска отряд дайсанай танкынуудтай буулга зоригтой довтолго хэвн байна. Партизанууд хадаа сугларалгын пункт тээш ойн харгыгаар ябажа байха үдэшн, хүн дайсанай танкынуудта довтолжэ ороо. Дайсанай түрүүшын танк байнаар далдлагдалан нүхэн уруу унаа. Тэрэ танк дээр 2-дохи танкын унаба. Хойноһоо хубаран ябаһан машинанууд хажуу тээшэ гаргаһан байха гэгшье, мундэ түнэгэ түлшн хулар унаһан байна. Хэдхэн минутын торшо соо партизануудтай магдалан нүхэнүүдтэй, дайсанай 5 танк бөө бөө няз дараа

цэдэй нэгэн Дэдэ Силезийн Ратибор городто саровнигор хүлэгмэриһэн «фрейтор Франц Костка» гэгшэ фашистуудыг немецкэ арадай ямараар үзэн ядажа байһанай тухай хөөрбө. «Биднэр хэлэхшье, бололго хэхшье аргайди. Маанарай өөндтөө налгалтай ба өөндтөө бололгой байхыменнай хоридог» — гэжэ «фрейтор» мэдүүлэе. «Биднэр дайлагдахыг хүснэгүйди. Мунөөдөр таанарта тэргэдэн ерээди, үлгөөдөр фронтдо Гитлерэй хүсөөрөө намжаа гаргаһан үнэсэхэ бүхы хүнүүд тэргэдэн ерэхэ».

Гитлеровскэ бандиудта эсэргүү тэмсэжэ байхан Советскэ Союзда ба Англата Норвегийн арад өөндынгоо дура сэхэхыг элээр харуулна. Городуудта, тохонгуудта немецкэ эзлэн дарлагшад эсэргүү тэмсэхын түлөө эбсэгтэ отрядууд эмхидхэгдэнэ. Норвегийн партизанууд эзлэлт шөдтэ эсэргүү тэмсэхэ эхлэхэ. Норвегийн «нюусла» табигдалан гүйлгүүд «олонорж» байна гэжэ үнлэрхэдөө Финляндийн газарта үлгөө мэдээсэе. Гансхал хүлэй үдэрүүдтэ Германиян автомашинануудай сха гараж, мун перманска армид хабатай тариа талханай складууд, тоно түлшын ба сэрэгтэй номо эбсэгтэй складууд талаар угыхэгдэһэн байна.

Словакиаа абтаһан мэдээсэлүүдэй баримтаар, словакы хэд хэдэн городууд словагуудыг армид баалалтаар абадаг ябадтай дашармал, арад зогой дулда тон ехэ хүдэлэн гарана. Германиян хэдэн арбаад офицернууд ба солдатууд таа сохигдожо, хүндөөр шархатаһан байна. Орон дотор арад зоние олон яагаар арестовална. Армид тагдалан словагууд армидтаа тэргэдэе, ой тайгада гарана. Фашистуудай үүсхэн «тэмсэжэ байхан армид» гэжэ нэрлэгдэг армид угэхын түлөө суглуудалгаар бэлтгэ хадаа тон элхэтээрээр таһалдаа. Бүхы Словаки соо мунд 90 коробо папирос ба 300 литр архи суглуудалан байна.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОНОО

(Июли 20-ной үглөөнэй мэдээсэл)

Июли 19-эй хүн **полоцк-невельск, смоленск ба новоград-волыньск** зүг тээш үсэд шанта байлдаан үргэлжэлэе. Фронтын бусад участогууд дээр ехэ хубилалта болоогүй.

Июли 19-эй хүн манай авиаци болбол дайсанай танкова ба моторизованно частынуудыг бута сохихо дайшамхы ябуулгануудыг үргэлжэлэе.

Тодорхойлоһон мэдээний ёһор июли 18-най үдэр манай авиаци газар дээр ба агаарай байлдаанда түрүүн заагдалан ёһор дайсанай 32 самолёт бэшэ, харин 71 самолёт бута сохёе.

Авиаразведкэ болбол дайсан хадаа советскэ нэгэ городто агаарай довтолго хэхы бөлэхэжэ байна гэжэ элхлэхэе. Капитан Федоровой самолёдуудай бүлэг болбол сугларан фашистка самолёдуудыг угы хэхэ гэжэ захирагта абаа. Фронтын лийнэ холо дэгүүр нийлэн гараад советскэ бомбардировщиуд дайснаар далдлагдалан дайсанай аэродромыг олохо үхэл асарха хэдэн олон тоно металлэе тэрээн дээр хаяба. Стрелок-радистууд Дзюба, Семенов ба бусад өөндынгоо пулемедуудта шугуран шанта буудалга эхилэе. Аэродром дээр үй бута сохигдон дайсанай бомбардировщиуд хаа ондоо юмэ үлөөгүй.

Сагаанфиннуудай отряд 10 онгосо дээр манай сэрэгүүдэй ара талада бухы нэдэе. Пулеметно подразделение командир нүхэр Решетников дайсанай онгосонуудыг эрьдэ ойро тайжа, буудалгаа эхилэе. 6 онгосо ба досоонь буулан сагаанфиннууд сүмөөрөө бута сохигдоо. Бусад онгосонууд гэдэргэ тэргэлбел.

Чамтгэдэһэн нэгэ немецкэ самолёт бууха баатай боложо Б. нотагта бууба. 4 фашистка лётчиуд, пражаска хубаа үмдэжэ, ой молон соо торгодохы нэдэе. Бодхоник Василий Ша-

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОНОО

(Июли 20-ной үдэшин мэдээсэл)

Июли 20-ной торшодо **псковск, полоцк-невельск, смоленск ба новоград-волыньск** зүүлдэ хатуу шанта байлдаанууд үргэлжэлэе. Фронтын сэрэгүүдэй байлдаа ямаршье шухала хубилалтанууд болоогүй.

Немецкэ сэрэгүүдэй тылдэ партизануудай амжалтатай ябуулганууд дэлгэрб. Партизанска отрядууд дайсалда ехэ гэгтэһүүдэ ушаруула.

Агаарай байдалай хэршье муу байгаа хаань, манай авиаци дайсанай мотормехастынуудыг ба тэрөөнэй авиациныг угы хэхэ талаар дайшамхы ябуулгануудаа үргэлжэлүүлэе. Хүсэл бэшэ баримтаар, июли 20-ой үдэрэй түрүүшын хахадтай торшодо аэродромууд дээр ба агаарай байлдаануудта дайсанай 25 самолёт бута сохигдон унагаагаа.

Балтийн далай дээр манай авиаци дайсанай нэгэ миноносцыг унада шентгэһэн байна.

Н. пунктда дайсан довтолгодо орохоёо бөлэхэжэ, артиллери ба олон тоонной автотранспортыг бөлэхэжэ байна гэжэ манай разведкэ мэдээсэе. Разведкын баримтыг абаһан майор Горинювай часть фашистуудай хүргыг хүрээлжэ, гэнтын гал нээһэн байгаа. Байдаан хэдэн часай торшо соо үргэлжэлэе. Манай боецууд дайсанай 300 машиныг, немецкэ дивизионий 2 хүндэ артиллерийг угы хэхэ. Трофейнуудтай тоодо—30 бүтэн автомашинууд, олон тоонной жорид ба сэрэгтэй номо хөрөгсэлүүд, плентүүд абтаһан байна.

Н. муренин хүндэлэн табиан хүүргын түлөө байлдаануудта ахалгана лейтенант Страшников саперно подразделени гадмашагта героизмыг харуула. Мүрэнэй нүгөө эрьдэ хорголон хэтэһэн германска батальон, артиллерийн подразделени дэмжэлгэтэйгээр, муренин хүндэлэн гаража тэндэе фашистуудыг эзэлжэ байхан позициянь намахаа гэнэн захирагта абаһан манай частынуудыг бууджа эхилэе. Захирагтын дүүргын түлөө козачдовани хадаа намагыг хүндэлэн харгы тайжа ёһотой байгаа. Сапернууд бүхэлдөө хүрэтэр уна соо хүдэл-

мардин гэгшэ танигдаагүй нэгжтэй хүнүүдэ хараад, баржа зогсоохы нэдэе. Дайсад буудлаа. Буудалгын абаанда колхозянууд гүйлгэн эржэ фашистуудыг бүхэлб. Тэд немецүүд эсэргүүсэлгэ үзүүлэе. Буудалган болоһоной өсөстэ дайсанай 3 лётчиуд алагдаба, дүрбэлхын плэндэ абаа.

Жлобин шадар 35 немецкэ солдатууд ба нэгэ унтер-офицер хайн дураараа плэндэ ороо. Тэднэр нэгэн дуугаар нигээ мэдүүлэе: «Биднэр үхэлгитгөө туйла хүрэтэр эсэбди, манай хүснэ халаа. Олон немецкэ солдатууд амл бөөс абархын түлөө гитлеровскэ сэрэгтэй машинын шүргэһөө мултархыг хүснэе». Хоолон угы гэжэ найдаһан бүхы газартаа солдатууд «хээе дайнд дүүрэхэ» гэгдэн ганса төмтэй хөөрлөө хэн гэжэ унтер-офицер П. Рихард мэдүүлэе. Бүхы немецкэ солдатуудыг гэгтэх түрэлхдөөһөн өрөөн уйдахарта бөлөгүүд гапуудуула. «Гамбург» хаа өөрынгоо түрэлхитнээ абтаһан хүүдлэн миди бөлгө хадаа—гэгэ зугадажа ерөөн Б. Фридрих хөөрнэ, — холдоо бологд бомбодоог, дайн ба үлэххөл байдалаар ядран хүнүүдэй уймалдаан мун. Сумжа соогоо үй бөлөгтэй, эсэһэжэ сусарһан солдат сэрэгтэжэ шадахашыгү ба дурашыгү».

Н. райондо болоһон ехэ дайнай хүлгээр, хүн манай санитарнууд дайнай газар дээр шархатаһан хүнүүдэ суглуужа байба. Бүлэг модон соо хүүрнүүдэ нэгжэжэ байхан гурбан германска солдатуудыг санитарнууд хараба. Тэд хүүр тошуулаһы санитарнууд баржа. Немецүүдэй карман ба сумжа соо сэлтэй уюмнууд, мун таршэлэн советскэ ба германска мунгын олобо.

Дайнай түрүүшын неделинүүдэй торшо соо румынска армид ехэ гэгтэһэн ушарһаныг ханаа юм үзэһэн гитлеровскэ зарса

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОНОО

(Июли 20-ной үдэшин мэдээсэл)

марилөө. Фашистууд саг үргэлжэ буудалгаа эхлэхэдэ байба. Немецүүдэй заржа бүлгүүд улаанармеецүүдэй хүдэлмэриг таһалхын түлөө муренин хүндэлэн гаража гэжэ нэдэлгэнүүдэ хэбэ. Манай боецууд 3 германска истребительныг бута сохихон ба 4 миномеудай абяаһыг хатаае. Ябаган сэрэгүүдэй дэмжэлгөтэйгээр дайсанай довтолгонуудыг сухарса сохихо, сапернууд саг бэлэртөн харигаа байгуулаа дүүргэе. Манай танкынууд ба ябаган сэрэгүүд мурэнэй нүгөө эрвэ гаража, фашистуудыг үй бута сохихон намжаа.

Советскэ Союзай Герой капитан Ларононой команда доро истребительнуудай группа сагаанфинскэ аэродромуудай нэгэндэ байһан дайсанай 4 истребительныг элэрүүлэе. Лётчиуд Ларонов ба Иватов гэгшэ тэрэ самолёдууд дээр хэд хэдэн бомбонуудыг хаяа. Тэдэгий хоёрхыг шатаһан ба хоёрын бомбын хэлтэрхэйгэр гэгтэглэе. Сагаанфиннууд тухалхын түлөө эзрэлжэ байгаа аэродромхо 4 «мессершмитт» нийдэе, гэгшье, советскэ истребительнуудыг хараад, гэдэргэе сухарин тэргэлэе.

Фашистуудай эзэлэн Белоруссийн районнуудай гэгдэнэ немецүүд болбол хандаргалан аэродромыг шөндхэн нэгдэе. Энэ тухайда эзэмдэгшдэй талда ябуулга хэжэ байгаа ахалгана лейтенант нүхэр Собашниковай подразделени мэдөөн байгаа. Нүхэр Собашниковай подразделени аэродромыг хаража байһан харуулга отрядта хүн довтолбо. 26 гаран немецкэ солдатууд алагдажа, бэшенин буулуудаа орхино, плэндэ ороо. Плэндэ ороһон солдатууд мэдээсэхэдэ, үглөөгүүр немецкэ самолётууд аэродром дээр ерөхэ гэб. Самолёт ба экипажыг аоха гэгдэн зорингой түсэе нүхэр Собашниковта ханагдаа. Үглөөнэй 5 часта немецкэ бомбардировщиудай түрүүшын зөөо газарта бууба. Экипажуудыг буу хүргэлтгүйгээр баригдалан байгаа. Улаадахи хоёр зөөонь аэродром дээр фашистка машинануудыг

генерал Антонеску болбол «хулгайшан, бандиуд ба бусад хүнүүдэ» шөлэмэл частынуудыг байгуулаа» гэжэ захирба. Бухарестэ закон гаргагдаба, тэрэнэй ёһор «энэ тэрэ гэгтэ ябадалаар» хшамалтаа ороһон улолмичуудыг фронтдо ошохо хүсэлтэй байгаа хаань хэлэлтэһэн сүлөөлжэ байба. Мунөө румынска зонхилголд болбол ханал сальхээрэе түрэл дүтэ хүнүүдэ сэрэгтэй частынуудыг байгуулахы гэжэ найдана гэгшэ ха.

Манай ороной заводууд ба фабрикануудта, колхозууд ба сохуудта ажаллаа болбол фашизмыг илаха идлалгыг героическа ажалаар шийдхэжэ байба.

Гурбан харын саада тээ Дуна-Уралска заводой нүүрнэ эзэлгэдэ 10 хүн хүдэлгэ байгаа. Мунөө энэ хүдэлмэриг гансаараа нүхэр Крылов гүйсэхэнэ. Хүдөө ажахын машинбайгуулгын Сталинэй нэрэмжэтэ ростовскэ заводой модельшигүүдэй бригада 11—12 үдэртэ хараалагдалан даа-барие абаад, табан тоног соо дүүргэе. Ленинградска Кировскэ заводой турбинца цехай лабораторийн хүдэлмэришэд болбол слесарин ажалай бүтөөснэ 10—15 дахин үзүүлэе. Ижевскэ металлургическа заводой прокатна цехай хүдэлмэрилгшэд июли 22-хоо үдэрнээ даа-барие холдоо үзүүлэн дүүргэе. Орджоникидзевскэ хэвээрта талха хуралта үндэр темпээр ябуулагдана. Николовский нэрэмжэтэ колхозой залуушуд шимшээ сомо годо 3—4 нормо гүйсэхтэнэ. Тагтригска машино-тракторна станицын комбайнер нүхэр Демидов нормынгоо ёһор найман гектарай орондо 18-аа 25 гектар хүрэтэр талха хурлана. Омско областийн Приуральскэ районной «Красный рыбак» колхозой членүүд дайнай урда уеһынхөө 3 дахин үзүү загана баржа. Василий Динкогой зөөо болбол загана барилгын жэлийнгэ түсөө үзүүлэн дүүргэе.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОНОО

(Июли 20-ной үдэшин мэдээсэл)

харажахэд, ямаршье нэгжлэгтэгүйгөөр буудад. Энэ зөөонуудай экипаж тэршэлэн баригдан абтаһан байгаа. Нүхэр Собашниковай подразделени хадаа 9 самолёт, бөздохранилищи ба номо эбсэгтэй складуудыг угы хэхэ.

Стрелково дивизион Энскэ часть ашаанай 139 автомашина, 5 танк, 4 броневик, 2 самолёт, 6 томо буу, миномеудууд ба станкова пулемедуудыг абад, дайсанай ехэ гэгшын моторжированнэ соедивение үй бута сохихо. Тэршэлэн, оперативна документуудтай штабай автобус, радиостанци, поштоно парк, мотоциклууд ба 14 автомобиль абаба. Байдалаа үе соо дайсанай 100 автомашин усадхагдалан байгаа.

Командир Янковский зенитна часть бута фронт дээр мэдэе. Дайнай үе соо энэ болбол 49 фашистка бомбардировщигыг бута сохихон байба. Янковскийн частин алдарт зенитчүүд дайнай 4 неделэ соо, жөргөн буудалгаараа дайсанай хэдэн зуугаа са-оёдуудыг зам хааһан байба.

Италянцууд Грецийн Самос гэжэ аралыг эзлэн абаад, аралай ажаа амгалан буугаа аралзондо эзлэн аашануудыг гаргажа байба. Магацинууд ба арадоһон Италийн солдатууд дээрмэлжэ байһан үе соо, 120 эргэтэйүүд ба эмгэтэйүүд алагдаһан байгаа, тэрэнэй тоодо фашистка муухайнуудта эсэргүүсэл хэдэн түрцэ мэдэлэй хэдэ хэдэн хүнүүд алагдаба.

Арал дээр аэродромууд бии боагодожо, түлшын складууд байгуулагдажа ба олон тоонной десантын жөжөөнүүд судалгууд эрүүлэгдэжэ байба.

Чехословакийн Прешов гэжэ городто ойрхон номо эбсэгтэй ябаһан германска сэрэгүүдэй ябажа байха үдэе, түмэр зам хандан төхөрбө. Сэрэгтэй погдын хүмэйл болоһоной резуль-тата, номо тэжэ ябаһан 2 вагон усадхагдалан байгаа. Тэхэр-гын үдэ 41 германска солдат ба 3 офицер үхэбэ.

ХОЗЕ АЙРАС ХЭЛЭНЭ

Совет орондо хүмүүжсэн Испанийн хүүгэд найндуранай отряд байгуулан Улаан Армид ашиглана.

Шунахай дайсанд
шүүд сэхэ эсэргүү
Совет арадай
эсэгэ оронойгоо түлөө
Агуу эхэ
дайнда ошоохом,
Арыатай шунахай
фашис алууршадна
Үнөөгөө абаха
сагны өрөө сохон.
Жабжаа үжээн
галзуу Гитлэртэй
Жадаар гансал
хөөрөлдөх хэрэгтэй.
Иэ хөбхүүт
бузар Гитлэртэй
хөлмээр гансал
хөөрөлдөх хэрэгтэй,
Хас тамгатай
хара генералуудай
Хүлэй ула доро
үлэдэжэ, үхэжэ
Туйлгүй зоболон
тэсэжэ байгаа
Түрэн орон
Испанингаа түлөө,
Ужаа боомо
үбшэн тахалда
Улас ороним
хоролон хүйдхөн
Дээрмшэн бэндит
дорой дошгуудтай,
Демократи эрх
сүлөөгэй хойноо
Хатуу хэсүү
шаруун сохилдоондо
Халуун шуна
хайраггүй адхаан

Эхэ эсэгэ
аха дүүнэрэйнгэ түлөө
Эрхэ бэшэ хоро
үнөөгөө абаха гэжэ,
нагаа жагсаад
хаанашы ябаа наа
Нацистека
нүүжэ мэхшэнүүдэй
Аминь таа
сохихоб гэжэ
Анхан Испанингаа
аргагүй хахасаадаа
Аба эжингээ
арюун хүүрэй дээрэ
Аман тэнгэртээ
үгөө нэн би.
Мүнөө Совет
Социалис Республика
Минин хоёрдох
эхэ нутаг болоод,
Энэ нутаг
орондо армидтаа
Эсэгэ багша
Сталинийнгаа түлөө
Илаалтаа Улаан
туг лоро жагсаах,
Итали-Германи
фашистуудыг сохихом!
Испанингаа арадай
хүбүүд багцад,
Илаалтаа хараха,
үнөөгөө абаха сагнай
Одоо болоод!
Эрд пиндэн бодыт,
Ород арадай
үгөө хэрэгтэй түлөө!
Д. Дамдинов.

Гэсэршын дуун

Хоолой дээжэ
Хонин төгсөй табиан
нашага сагаан
Буураа эжим байртай даа,
Хүрэн шангы
Арзын дээжэ аялган
Ашага минин
Хүнжэ атам хүлсн даа,
Хүбүүнтэй,
Бээ бэхжээн битнай
Баатарай солоор мордойб,
Гэсэрэй зоригор дэбхилэб,
Улаан Армийнгаа
Омог хүүдтэ ошоохом,
Дайсан нохосы
Дарсажа сэрхэм,
Гүн зүрхтэй
Гэсэршэ дууша хүбүүнтэй

Геройн замаар тулалсаха даа,
Совет ороной
Суута залуу патриот
Сохом шангаар сохилсох даа,
За, тийгээд
Зандан хуша модотой
Залуу бурят оронин,
Эдир хүбүүн намайгаа
Энхэржэ хүлсэжэ байгаарай,
Дээрмшэ фашис тонуушые
Диллээд, илаад ерэхэдэм
Дайсан харагтанг дараадаа,
Дархан солобо нэрлэхэдэм
Аба оронин энхэрхэл,
Агуу Сталинтай уулзуухал!
Цэцэн Дамбиев.

Садахая болиһон
Салир нюдэтэ дайсанни
Саарһан дээрэ нэрэгүй,
Саһан дээрэ мүргүй
болгоеы!

ҮГЛӨӨНЭЙ УЛААН НАРАНААР...

Үндэр уулыг саанааа үглөөнэй
улаан наранай нэл бултайжа бай-
ха үетэ, колхознигууд оло-олоо-
роошье, ганса-төгрөөшье нүба-
ран хүдэлмэридөө гарала: «Ком-
интерн» артелиин членүүдэй
ажалын үдэр эхилб. Сабшалан
ба таряалан дээрээ, огород ба
ферма дээрээ ошохоё яаража
ябаан колхознигууд үглөөнэй нэ-
рюн хөбшөөгөө амисхаалан,
сөгтой солбон ба һонор бэргэлэн...

Шунаша фашистуудай мэхэтэ
добтолгон харюу болгон, Улаан
Армид аян бүхы туһаламжа
үзүүхээр зоригжон олонтоотой
колхознигууд болбол хамтынгаа
ажал дээрэ бүтөөсөтэй байнаар
ажаллахыг тулада бүхы хүсээ
гаргана. Төднөр эмхитэй бай-
наар хүдэлмэрилжэ, тариа талха
ба овочь-картофелине угаа эхэр
үргүүлхын түлөө, үбшэ ногооной
үргэсые хүсэд хайнаар хураахын
ба һү тоно элбэг дэлбэг болгохын
түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэнэ.

НУЖАГАЙ САБШАЛАН ДЭЭРЭ

«Коминтерн» колхозой сабша-
лан дээрэ гурбан бригада хүдэл-
мэрилжэ. Тэднһээ нэгдүгээр бри-
гада болбол нужаа гэжэ нутагтай
100 гектар гектар сабшаад байна.
Эндэ тус бригадын 5 косилка
хүдэлмэрилжэ. Эдэ табан маши-

нистуудһээ хоёрын бүри залуу-
хан басагад байха юм. Тэднэр
халда машинаар үбшэ сабшажа
хураха гэнэн зорилготой. Теэд 17
наһатай эдир залуухан басаган
Жимба Бальжирова гэжэ маши-
наар ажаллаха техникыг шуда-
лаад, эршүүлһээ дутуугүйгөөр
сабшана.

Косилкануудай хажуугаар нэ-
лээд олон хүнүүд гараар сабша-
на. Эндэ арба гаран хажуушан
намаг налуур газарын түбээр
хөбшхө могоотой болоторын саб-
шажа байна. Эднэй дунда эр-
хим жэшээ харуулагдаа олон.

—Усгөдлэр нилээд олон хүнүүд
гараар сабшала дээрэ нормоёо
дүүргэе.—гээд нэгдүгээр бригадын
тоо бүридхэгшэ нүх. Гашинова
хэлэнэ.

Колхознигууд Дымбрын Доржеев,
Ханда Тогочиева, Буда Санжеев,
Нурба Балагунова, Санжит Баль-
жинимаева ба бусад үдэр бүридэ
нормоёо хүсэд хайнаар дүүргэнэ.

Гүрэнэй Оборонит Комитетэй
түрүүлэгшэ нүхэр Сталинай ра-
диоһоор үгэ хэлэжэ хандаһанайн
һүүдлэ тус колхоздо хамтын хү-
дэлмэридэ гаргалшадтай тоонь үдэр
бүридэ олон болоно.

Мүнөөдөр эндэ Бүтэд Идамова
эрээ. Тэрэнэй гартань билинхан

туулмаг соо энэ үдэрэй хүнһэн
хэтэй байна.

—Бригада дээрэ хүдэлмэрилхөө
ерөөб.—гэжэ молууһөөд, үбшэ саб-
шажа байгшад тэснэ шэглэн
ошобо...

Эсэгэ ороноо хамгаалхын агуу
эхэ дайнай эхилдэг байһан мүнөө
үдэ колхознойгоо хамтын ажада
туһа нэмэри хэхэ гэнэл үхбүүд-
һээ эхиллэ, үбшэд хугшад хүдэр-
рөө барандаа нэгэ хүсэлтэй.

ҮБНЭ СОМОЛГОДО БҮГЭДӨӨРӨӨ ГАРАА

Мүнөөдөр огторгойдо нэгэшье
үүлэгүй сэлмэг хайхан үдэр бо-
лобо. Наһарай наран оёрынгоо
халуун элиһе хаа-хаанагүй жэг-
тэй хайханаар түгөөнэ.

Хоёрдугаар бригадын (бригади-
рын нүх. Лубсан Раднаев) кол-
хознигууд үбшэ хураалхын хүдэлмэ-
рилжэ барандаа гараан байна. Гурбан
морин тармуур зогсолтогүй
бушуугаар хүдэлмэрилжэ. Эндэ
хэдэн бүлэг хүүдүүд, басагад үбшэ
нэлижэ, тармажа, бухалдажа бай-
на. Наранда ба халхинд үбшэн
үдэр түргөөр хатана. Иймэ сэлмэг
хайхан үдэр үбшэ хураажа байха
гээшэ урматой!

—Энэ гэнээр соможо эхилхэ-
май. Үбшэһы хатаад байна даа,
—гээд бригадир нүх. Лубсан Рад-
наев хэлэнэ.

—Сомолгоёо мүнөөдөр дүүргэхэ
гүт?—гээд «Коминтерн» колхозой

парторг нүх. Жамбалов асууна.
—Дүүргэхые оролдохобди. Һү-
нийн 12 час хүртээр хүдэлмэрил-
хэбди. Мүнөө нара сагаан, хамаа-
гүй,—гээд бригадир харюусаба.

Энэ участка дээрэй үбшэн ха-
даа гүрэндэ тушаагдаха байһан
ушарһаа, колхознигууд болбол
хайн шанартайгаар хураахын тү-
лөө оролдоно. Фашистка алуур-
шадые үй бута сохижо байгаа
героически Улаан Армийа үлгэй
шэмэтэй үбшөөр хангалжа—манай
колхозуудай арюун уялга мүн.

Төбхэр сагаан майханай дэргэ-
дэ Дашинима үбшэн тармуурай
шүгэ забабарилжа һууна. Энэ ха-
даа айхабтар шадамар гартан
дүйтэй дархан юм. Тийнхөө аса,
тармуур ба хажуур г. м. зэмсэ-
гүүдһе хүсэд бүрин бүтэн байлга-
на.

Эндэ Батковай участок дээрэ
сабшала дүүргэ. Косилкануудын
Дээдэ Намаг ошоо. Баһа Дугар
Жамбаловай звено Урда-бөөдэ со-
мохоёо ошохон байба.

ФЕРМЫН НААЛИШАД

Хахад үдэрэй хойд тээ нара-
най элшэ буураагүй, халуун зан-
даа. «Коминтерн» колхозой һү-
товарна ферма дээрэ үхэр мал
дүүрэл абаа. Эндэ уужам эхэ
хашаа соо угаа олон үнөөд хаал-
таттай байна. Мүнөөдөр шалгал-
тын наалга боложо захалаа.
Фермы даагша нүх. Пама Бу-

АЖАҮЙЛЭДБЭРИЙН БА ТРАНСПОРТЫН АМЖАЛТАНУУД

ПВЗ-гэй модно-литейн цех
18 үдэрэй торшо соо июль нарынгаа
тусэбье 80 проц. гүйсэдхэбэ.

Үлөөшэ 20 процентые үсөөхэн
үдэр соо дүүргэхын түлөө энэ
цехэй хүдэлмэришэд үнэн зүр-
хөөрөө оролдожо байна. Формов-
шигууд нүхэд Н. И. Бондарев ба
И. Н. Багинский, плавиштыгууд
нүхэд Елукешев ба Ковалев,
пишлельница нүх. Дорошова,
сборщик нүх. Юсупов гэгшэд
ажалай үндэр бүтөөсөнүүдһе
туйлажа, стахановска хүдэлмэришэ
эрхим жэшээнүүдһе харуулна.

ПВЗ-гэй күзнечне цех 15 үдэр-
эй торшо соо июль нарынгаа
тусэбье 74 проц. дүүргэбэ.

Энэ цехэй эрхим стахановец-
үүд: слесарь нүхэр Чимидон,
рессорщик нүхэр Шурдонов, бал-
торезчик нүхэр Хунхенова, ту-
мэрэй дархан нүхэр Волков ба
бүтэд сан чигэлжэ үлсэдбэри дээр-
рээ үзэгдөөгүй үндэр бүтөөсөнүү-
дһе туйлажа.

Нүхэр Чимидоний үүсхэлээр
үндэрлэжэ амаралтын үдэр энэ
хүдэлмэришэд бүтөөдөрөө
ажалдаа ерөөжэ үлсэдбэри даалга-
барине 2—3 дахин үлүү дүүргэ-
нэ байна.

Котельня цехтэ хүдэлмэрилдэг
коммунистар ба комсомоле-
цүүд шэн зоригтойгоор хүдэлмэ-
рилжэ, шөнэ гайхамшагта амжал-
тануудһе туйлажа.

ВКП(б)-гэй член слесарь нүхэр
Воробьев июлийн 16-най үдэр
даалгабариа 494 проц. гүйсэдхэ-

ба. Мүн энэ үдэр комсомолецүүд
—токарь нүхэр Ухинов—325
проц., слесарь Бардаханов—379
проц., токарь нүхэр Падора—300
проц., токарь Басович—487 проц.
хүртээр эрхим шанартайгаар
даалгабаринуудаа гүйсэдхэбэ.

Улаан-Удун Мяханай комбина-
лай хүдэлмэришэд, албахаагшад
ба инженерно-техническэ хүдэл-
мэрилгшэд түрэл Улаан Армийн-
гаа илалтыг түргэдхөөр аян
бүхы ажал хүдэлмэринүүдэ дай-
най байдалай гуригаар шөнөдхөн
табиан байна.

Энэ комбинадай бүхы цехүүдэй
хүдэлмэришэд дунда олонстано-
гуудта хүдэлмэрилжэ ба профес-
сионуудһе нэгдэхэ ябадал үргэ-
нөөр дэлгэрүүлэгдэбэ.

Колбасна цехэй хүдэлмэришэ-
дэй 20 гаран процентһыг элдсэ
профессионуудһе нэгдэхэ, тус-
сөө эршмтэйгээр дүүргэжэ байна.

Энэ цехэй эрхим хүдэлмэришэд
нүхэд О. Касова ба Е. Дмитрие-
ва гэгшэд 3 хүнэй түлөө хүдэл-
мэрилжэ, тусхайта ажадаа тои
хайнаар дүүргэдэг ба үдэрэйнгөө
даалгабаринуудһе саг үргэлжэ
300 процент гүйсэдхэлгэ болобо.

Тэршэлэн, консервэ хэлэг це-
хэй хүдэлмэришэд энэ үдэрнүүдтэ
бүрин хайнаар ажалладаг болоо.
Эндэх стахановцууд нүхэд
Стрелкова, Генераленко, Галсало-
ва, Цыремнилова ба бусад тус-
хайта нормонуудаа 150—200
процент хүртээр гүйсэдхэжэ, бэмэ
нүхэдтөө эрхим жэшээнүүдһе
харуулна.

Б. Бухадеев.

Агитаторнуудай суглаан

Баяхан, гүрэнэй цирк соо
Улаан-Удын Центральна рай-
оной агитаторнуудай суглаан
болобо. Энээндэ хамта
500 гаран хүн хабаадаа.

ВКП(б)-гэй райкомой сек-
ретарь нүхэр Федоров Цент-
ральна район дотор агита-
ционно хүдэлмэринин ямараар
ябуулагдажа сайһан тухай
ба агитаторнуудай саашанхи

зорилгонууд тухай элдхэл
хэбэ.

Удаань, Центральна рай-
соведэй түрүүлэгшэ нүхэр
Попов ба бусад үгэ хэлэһэн
байна.

Эндэ сугларһан агитатор-
нууд хадаа ажалладай дунда
ойлгууламжын хүдэлмэри
ямараар ябуулаха тухайгаа то-
доор ойлгожо тараа.

Манай Орон,
Манай нутаг бата бэхи!
Манан тархи
Манхан Гитлер
мухариха.

ҮГЛӨӨНЭЙ УЛААН НАРАНААР...

Үндэр уулыг саанааа үглөөнэй
улаан наранай нэл бултайжа бай-
ха үетэ, колхознигууд оло-олоо-
роошье, ганса-төгрөөшье нүба-
ран хүдэлмэридөө гарала: «Ком-
интерн» артелиин членүүдэй
ажалын үдэр эхилб. Сабшалан
ба таряалан дээрээ, огород ба
ферма дээрээ ошохоё яаража
ябаан колхознигууд үглөөнэй нэ-
рюн хөбшөөгөө амисхаалан,
сөгтой солбон ба һонор бэргэлэн...

Шунаша фашистуудай мэхэтэ
добтолгон харюу болгон, Улаан
Армид аян бүхы туһаламжа
үзүүхээр зоригжон олонтоотой
колхознигууд болбол хамтынгаа
ажал дээрэ бүтөөсөтэй байнаар
ажаллахыг тулада бүхы хүсээ
гаргана. Төднөр эмхитэй бай-
наар хүдэлмэрилжэ, тариа талха
ба овочь-картофелине угаа эхэр
үргүүлхын түлөө, үбшэ ногооной
үргэсые хүсэд хайнаар хураахын
ба һү тоно элбэг дэлбэг болгохын
түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэнэ.

НУЖАГАЙ САБШАЛАН ДЭЭРЭ

«Коминтерн» колхозой сабша-
лан дээрэ гурбан бригада хүдэл-
мэрилжэ. Тэднһээ нэгдүгээр бри-
гада болбол нужаа гэжэ нутагтай
100 гектар гектар сабшаад байна.
Эндэ тус бригадын 5 косилка
хүдэлмэрилжэ. Эдэ табан маши-

нистуудһээ хоёрын бүри залуу-
хан басагад байха юм. Тэднэр
халда машинаар үбшэ сабшажа
хураха гэнэн зорилготой. Теэд 17
наһатай эдир залуухан басаган
Жимба Бальжирова гэжэ маши-
наар ажаллаха техникыг шуда-
лаад, эршүүлһээ дутуугүйгөөр
сабшана.

Косилкануудай хажуугаар нэ-
лээд олон хүнүүд гараар сабша-
на. Эндэ арба гаран хажуушан
намаг налуур газарын түбээр
хөбшхө могоотой болоторын саб-
шажа байна. Эднэй дунда эр-
хим жэшээ харуулагдаа олон.

—Усгөдлэр нилээд олон хүнүүд
гараар сабшала дээрэ нормоёо
дүүргэе.—гээд нэгдүгээр бригадын
тоо бүридхэгшэ нүх. Гашинова
хэлэнэ.

Колхознигууд Дымбрын Доржеев,
Ханда Тогочиева, Буда Санжеев,
Нурба Балагунова, Санжит Баль-
жинимаева ба бусад үдэр бүридэ
нормоёо хүсэд хайнаар дүүргэнэ.

Гүрэнэй Оборонит Комитетэй
түрүүлэгшэ нүхэр Сталинай ра-
диоһоор үгэ хэлэжэ хандаһанайн
һүүдлэ тус колхоздо хамтын хү-
дэлмэридэ гаргалшадтай тоонь үдэр
бүридэ олон болоно.

Мүнөөдөр эндэ Бүтэд Идамова
эрээ. Тэрэнэй гартань билинхан

туулмаг соо энэ үдэрэй хүнһэн
хэтэй байна.

—Бригада дээрэ хүдэлмэрилхөө
ерөөб.—гэжэ молууһөөд, үбшэ саб-
шажа байгшад тэснэ шэглэн
ошобо...

Эсэгэ ороноо хамгаалхын агуу
эхэ дайнай эхилдэг байһан мүнөө
үдэ колхознойгоо хамтын ажада
туһа нэмэри хэхэ гэнэл үхбүүд-
һээ эхиллэ, үбшэд хугшад хүдэр-
рөө барандаа нэгэ хүсэлтэй.

ҮБНЭ СОМОЛГОДО БҮГЭДӨӨРӨӨ ГАРАА

Мүнөөдөр огторгойдо нэгэшье
үүлэгүй сэлмэг хайхан үдэр бо-
лобо. Наһарай наран оёрынгоо
халуун элиһе хаа-хаанагүй жэг-
тэй хайханаар түгөөнэ.

Хоёрдугаар бригадын (бригади-
рын нүх. Лубсан Раднаев) кол-
хознигууд үбшэ хураалхын хүдэлмэ-
рилжэ барандаа гараан байна. Гурбан
морин тармуур зогсолтогүй
бушуугаар хүдэлмэрилжэ. Эндэ
хэдэн бүлэг хүүдүүд, басагад үбшэ
нэлижэ, тармажа, бухалдажа бай-
на. Наранда ба халхинд үбшэн
үдэр түргөөр хатана. Иймэ сэлмэг
хайхан үдэр үбшэ хураажа байха
гээшэ урматой!

—Энэ гэнээр соможо эхилхэ-
май. Үбшэһы хатаад байна даа,
—гээд бригадир нүх. Лубсан Рад-
наев хэлэнэ.

—Сомолгоёо мүнөөдөр дүүргэхэ
гүт?—гээд «Коминтерн» колхозой

парторг нүх. Жамбалов асууна.
—Дүүргэхые оролдохобди. Һү-
нийн 12 час хүртээр хүдэлмэрил-
хэбди. Мүнөө нара сагаан, хамаа-
гүй,—гээд бригадир харюусаба.

Энэ участка дээрэй үбшэн ха-
даа гүрэндэ тушаагдаха байһан
ушарһаа, колхознигууд болбол
хайн шанартайгаар хураахын тү-
лөө оролдоно. Фашистка алуур-
шадые үй бута сохижо байгаа
героически Улаан Армийа үлгэй
шэмэтэй үбшөөр хангалжа—манай
колхозуудай арюун уялга мүн.

Төбхэр сагаан майханай дэргэ-
дэ Дашинима үбшэн тармуурай
шүгэ забабарилжа һууна. Энэ ха-
даа айхабтар шадамар гартан
дүйтэй дархан юм. Тийнхөө аса,
тармуур ба хажуур г. м. зэмсэ-
гүүдһе хүсэд бүрин бүтэн байлга-
на.

Эндэ Батковай участок дээрэ
сабшала дүүргэ. Косилкануудын
Дээдэ Намаг ошоо. Баһа Дугар
Жамбаловай звено Урда-бөөдэ со-
мохоёо ошохон байба.

ФЕРМЫН НААЛИШАД

Хахад үдэрэй хойд тээ нара-
най элшэ буураагүй, халуун зан-
даа. «Коминтерн» колхозой һү-
товарна ферма дээрэ үхэр мал
дүүрэл абаа. Эндэ уужам эхэ
хашаа соо угаа олон үнөөд хаал-
таттай байна. Мүнөөдөр шалгал-
тын наалга боложо захалаа.
Фермы даагша нүх. Пама Бу-

даева ба зоотехник-практикант-
ка нүх. Лубсан Дымбрылова гэг-
шэд наалишан бүхэнэй һуем
хэмжэһэ, үнөөн бүхэнэй номер-
нуудһе бэшэнэ. Эдэнэр бушуу
түргөөр хүдэлмэрилжэ, һүнэй хэм
тооһын тодорхойложо байна.

Энэ фермын наалишад ба мал-
шад болбол шунаша муухай дай-
санһе дарахын тулада Улаан
Армийа һү, тоно ба мяха элбэг
хөөрө үлсэ гэнэн нэгэн хүсэлжэ-
тэй. Һүүдэй үдэ үнөөдэ һүни-
дөө адуудлаг ба үдэртөө гурба
дахин наадаг болохтой. Энэ ха-
даа һү наалтыг нилээд эхэ бол-
гоно байна. Тэрэнэй данш-
рамда сементал үнөөд дунда
жэшөөгөөр сутка соо 8 ятһрһээ
доошэ бэшэ һү үгэнэ.

Наалишад болбол хамаг хаба
аһаартаа арюун сабер байгша-
хын түлөө оролдоно. Тэднэй
үдэжэ ябаһан халдүүд угааг-
данхай, сабер.

Фермын наалишад үнөөдэ
наажа дүүргэмсэрээ барандаа
мори-таргэндэ һуугаад мордобо.
Эдэнэр үдэшэ болотор үбшэнэй
сомолго дээрэ хүдэлмэрихөө
ошобо гэшэ.

ЭСЭГЫН ЮРӨӨЛ...

Үргэн эхэ далай мэтэ үдхэн
хайхан гаралдангай долгосожо бай-
хынь харахата яагаа урматой!
— Таран сэгсгэжэ. Удугүй!

эсөөшэхэн — гэжэ колхознигууд
хэлэнэ.

Ушар нимөөһэ, тариа хуралга,
сохилго ба тушаалтын эхилжэ саг
дүтэлэб. Энэ хүдэлмэрин үдэ
эрхим хайн харгы хэрэгтэй.
Тийн, колхознигууд болбол ша-
бартай намаг газарта харгы за-
набарилжа, билинхан хүүргэнүү-
ды түхээржэ байна.

Эндэ буураа сагаан толгойтой
үбшэн Бальжир Шагдуров хүдэл-
мэрилжэ. Зургаан арбаһаа хали-
һан үндэр наһатай болоһонь
Бальжир Шагдуров халдаа эл-
һэ шорой шөрлөг дээрэ стаханов-
скаар ажаллана. Энэ үбшэнэй
хүбүүн Даба гэгшэ мүнөө баруун
фронт дээрэ шуһата немецүүдтэй
тулалдан, эсэгэ ороноо хамгаа-
лахын агууһээ дайнда хабаада-
сажа байна.

— Хорого дайсан фашистуу-
ды хобо сохижо халгаад, алтан
хүбүүн Дабамин амагалан мөндө
ябажа ерө!—гэжэ Бальжир Шаг-
дурович үнэн зүрхэнһөө юрөөл
табила.

Ингэжэ юрөөһөн эсэгэнь дайса-
ныг дараха илалта хангахын
тулада эсэгэ-сүсашагүйгөөр хү-
дэлмэрилжэ. Бальжир үбшэнэй
үлсгэр жэшөөгөөр үбшэн-залуу
илалтгүй барандаа шөн зоригтой-
гоор ажаллана. Энэ хадаа үнэ-
хөөрөө советскэ патриотизмын
хүсэн мүн.

Вас. Галданов.

Доодо Иволга.

СУВОРОВСКО СОХИЛТО

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ. (ТАСС-эй спецнорр). Хэтэн модон тойроо соо шоссейн харгы сэрэгтэй трофейнүүдээр хүнэгдэн байба. Хэтэн арбаад ашаанай хүнцэ автомашинууд, хэцэн арбаад, эдэлб калибрын буу-нууд, противотанкова пушканыуд, пулемедууд, миномедууд, ашаатай тэргүүд, хэдэн зуугаад винтов-каныуд, угсаа олон тобын патронууд... Сэрэгтэй зэвсгэлэлтүүд ямаринье эмхгүй холмолонхой хэбтэнэ.

Эндэ, германо-румынска сэрэ-гүүдэй томохон нэгдэмэл хүсөн-бута сохигдонон байгаа. Хэтэн ча-сай хугасаа дотор Улаан Армийн героническа частнууд үсэд шанга байлска дайсангай үргэлжлүүлэн байба. Нэгэ ябаан ба хоёр арти-лерийск полкунууд хэдэн зуу-гаад солдадууд ба офицерууд үхэлэйгөө үүцье олонон байна.

Хэтэн зуугаад фашистуудай үхөөрм бэе, мүн үхэнэн морид хар-гы дээгүүр хэбтэнэ. Бага тэндэ бүрхэ бандитуудай хандаргаан «трофей» халдгаан хэбтэнэ: со-ветскэ зурууд, сахар, махорко, шарфюмери гэхэ мэтын зүйлүүд энэ шадарай деревинүүдхэ аб-тотанай ба хоёр үдэрэй хугасаа дотор энэ фашистка зольбо но-хонгууд хэлэнгүй бүрхэ ашаанууд-ыг хэдэн байгаа. Бута сохигдонон пулемётой хажууда хэдэн үхөөрм дунда румынска капитанай үхэнэн бэе хэбтэнэ. Тэрэнэй дэргэдэ шалгалтэй харгын чомодан, гитар байба. Чомодан соо—пудра, духи, уралдай «Гэжэ» гэжэ помада, эх-нэрэй дотор хубсалан гэхэ мэтын зүйлүүд советскэ деревинүүдхэ тохуулагдан хэбтэнэ.

Хоёр хүлтэй гахайнууд хайра-гангүйгөөр тогтонон дээрмэдэнэ байга. Энэ хадаа иматгал фа-шистка армийн традици мүн. Тэрэ хоёр хүлтэй гахайнуудай дээрмэ-дөнэ юрэн дүрбон хүлтэй гахай-нууд, үхөрмал, тахиа, галуу, пуга-й гэхэ мэтын ашагдажа ябаан зүйлүүд хэбтэнэ. Эдэ бүхы хадаа тархалсанаа тогтолонон байгаа.

Байлскай тасмай болбол герма-но-румынска сэрэгүүдэй бута сохигдонон гэршэлэн байба. Хайшан гээд энэ болооб?

Советскэ территорияд дайса-най нэгэ ябаган, хоёр артиллерий-ск полкунууд тогтолоно. Манай раз-ведкэ хадаа дайсанай хүсеме ба байлска газарыг тон зүбөөр тодор-хойло. Фронтын энэ участотга байган Улаан Армийн частнууд-хад тэдэр тоогоороо шилсэд олон байгаа. Дайсан болбол шоссейн харгыгаар колоннээр хэдэн ки-лометрэ жерийкэ дахыжа ябаба. Колоннодо олон артиллери, ашаа-най хүндэ гүрээвигүүд, боеприпа-сууд байба.

—Фашистуудые суворовско гэнтын, түргэн зуурын сохилтоор бута сохихо—гэнэн командованин боломжо байгаа.

Дайсанай колоннодо топ муухай хабшуу газарта унжатайралга үг-тэнэн юм. Дайсан болбол энэ хаб-шуу газарай тэдэ хэтэн чашна германо-румынска сэрэгүүдэй солдадуудай ба офицерүүдэй үхэ-лэйн үүдэ нэгдэхэ юм гэжэ нэг-жэлсгүй нэн.

Үдэнэ тээшээ дүтэлнэ. Түрүүл-жэ ябаан колоннын частыда, гэлтэ мундэр мэтэ металл мухарин алхарба. Улаан артиллеристүүд дайсангай урдаанай дүтхэн ли-станицаа буудалан байгаа. Бро-неманинүүдтай разведчигүүд уралснаа харайн гаража дайсаные үй бута сохон буудба. Капитан Мышак, старша лейтенант Долгих гэншэд разведчигүүдэй героическэ отряднуудыг толгойлон бэлэй.

Флангтаа майор Брузкий подраз-деленин буудад зоритгой ябаган сэрэг буугаараа ба пулемёдоороо

бүрхэ фашистуудые буудан хэр-гилсэ. Хүндэ артиллерийн хүсэгтэй тобшон дайсангай гэдэргээ сухарг-ха замыг хэбэ. Шоссэ харгы дээрэ ухаа мэдэгтүй хандарал ахилсэ. Хүндэ артиллерийн шэр-гэн долоон тооны машинуудай колонод гэдэргээ бусахаа нэгэ-нэн болобошье харгы боожо хэбтэнэ машинуудууд нэгдэсэ-нэ. Морид посторонконуудаа та-татаан үхэрэлэн, дайсангай солд-атуудыг хүрээлнэ. Энэ энүүр-гэн ба хэршлэлэн бөөнүүд өө-дөмь машинуудай ба буунуудай мөөр дор дартана. Ухаагаа ал-даан артиллеристүүд офицер-үүдэй чомодон шалнаггүйгөөр буунуудаа хамт, гутал хубсаага-тайлаад харахан тээшээ хэршлэнэ. Манай улаан боеууд онш-той шэрүүн газар тэдэ зольбо-нуудыг хүрээлнэ. Энэ энүүр-гэй мэдүү байдал соогоо, идэхг-аа ямар нэгэншье эсэргүүсэлгэ үзүүлхэе оролдохэ гэнэн фаши-стка офицерүүдэе советскэ снайперууд мэргэн буудалгаараа биса сохон. Улаанармеец Сокур болбол фашистуудай тылдэ ороод пулемёдойгоо туулган мүн-дэрөөр дайсаные таар хэршлэнэ. Улаан ойртожо ерэхтээ фаши-стуудыг гранатаараа үй бута со-хон. Бандитууд нэтэхэн боцдэ плөндэ абтажа байга! Дайсангай хөөрмүүд дабаа добо шэнги боорлодон хэбтэнэ.

Гэбшье, дайсангай хүндэ буу-нууд үнэ абаггүй байгаагүй. Ту-лаха орожо ерэнэн улаан артилле-ристүүд хадаа өөхөлэйг үхэр буунуудхад дайсаные хяа хамха буудла. Ахалагна лейтенант Куд-рявцев хэдэн боеуудтай хамта хамгаалахэ позиции эзэлхэе на-наархаан германо-румынска ро-тыг довтолбо. Фашистуудые гра-натнуудуудууд бутаргаад, винтовко-нуудуудууд буудба. Патро-нойгоо дуунахада, Кудрявцев болбол өөрынгөө отрядтай жалын байлалтаа эрхэн дахыжа. Дай-сангай ротохоо үлсхэн солдадууд буугаар тэргэлэн бута сохигдоно.

Операци хадаа харанхы боложо байхада дүүрөө. Байлскай поли-дээр хэдэн зуугаад үхэнэн, шарх-танан дайсад хэбтэнэ. Хоёр зуугаад офицерүүд ба солдадууд плөндэ абтаа. Улаан боеуудтэ полковник, подполковнигууд, капи-танууд ба хэдэн арбаад офицер-үүд бөөе тушаба.

Плөндэ абтаган румынска пол-ковник гомодотойгоор хөөрөнэ: —Танай улаан боеуудтай со-хилтон тон зүбөөр бэлдхэгдэнхэй байгаа. Тэрэ хадаа манай част-нуудыг тэнтэ шангаар сохихон ба мэдхэгдэн байба. Манай за-рим офицерүүдэй гэдэргээ

Москвада „ТАСС-эй Сонхон-нууд“ гаража эхилээ. Энэлдэ Москвагай уран з-хёолшод ба уранзурга-шадй ехэ группа хабаадан. В. Н. Горькай зураг. (ТАСС-эй фотохроника).

бусаха гэнэн хэдэлсгүүд үйхартайгаар дүүрхэн ба харгы болбол өөхөлэйг гүрээвиг-үүдээр, артиллерээр хаагда-хай байган байна. Танай до-втолгой хэдэн минутын үнгэр-нэй хүүдэ би болбол өөрынгөө сэрэгтэй үхэхэ хосорхо туйлдаа хү-рэнэнийн мэдэрээб. Тийгээд, би хаанааа улаанармеецүүдэй бич-болонниг ойлгожо ядааб. Гер-манска авиационедкэ болбол энэ участогыг тон наяр хаража үзэ-нэн ба энэ танай сэрэгүүдэй үг-и байланигэ лаблалан байгаа юм.

Битэнэр топ ханаа амараар да-бжа ябабди. тийгээд гэнтэ та-найхид... Урдааа ба флангтаа сохихон танай сохилто манай хайлскашье ошохо замынхай каа-нан, табар татаган байгаа. Би бута сохуулжа байханаа дахы-мэдэрээб. Энэ тойроод байган бай-ланыг элсүүлхэ аргагүй. Улаан Армийн томохон хүсөөр битэнэр хүрээлгэдэ байган мэтэ нэгдэ-харагдаа. Тийгээд, манай полк-нууд нилээд бага хүсөөр бута сохигдоо гэжэ би хожомын мэдэ-рээб. Юу хэхэ үлсэд байгаа? Би оройлоноо хоёр удаа хүндэ ар-тиллерийскэ дивизиондоо команда үгэжэ үгдэб...

Фашистуудай үй бута дуулан сохигдоо, гансахан суткын үнгэр-нэй хүүдэ ехэнх сэрэгтэй то-монууд трофейүүд тылдэ зөөгд-өн байгаа. Мэнэй командованин гарга фашистка штабай июуса захирамжууд, тон шухала опера-тивна документүүд оронон байба. Улаан Армийн омот баатар бое-үүд 56 томоо буу, долоон тоонын 80 грузовик, 4 хүнтэн машина, 600 тэргэ, 1000 мори, танкеткэ-нуудыг, тоотой олон винтовко-нуудыг, пулемедуудыг, тобш-патрунуудыг ба ашаанай зэр зэ-всүүдые абтаа.

Шалга гэгдэлдэ хохирон хар-хы фашистууд болбол байлска-най полхоо сэрэгтэй трофейнууд-ыг абааналтаа наад ушаруул-хы нэдээ. Гэбшье, тэднэр хо-жомдоо: эгээл үнэтэй, диллэн-хын абаашагданан ба вайлантай хангалта соо зөөгдэб. Ажаглан шэртэгшэд агаарыг харан зэнэнэ.

—Асаага—гээд телефонист хэ-лэнэ, тэрэ дары шосседэ юуш-гүй болононо. Гансахан ээ фа-шистуудай сугауулагдаггүй зар-мыг үхтери боеууд ба эмдэрхэл хэдэн гүрээвигүүд байна. Харгы-наа холо дахы газарта хү-нүүд хоргодоно. Агаарта шэмэн-гаража дайсангай табан бомбар-ирувчигүүд бич болоно. «Юнкер-сүүд» түргэн ойртоно. Тэднэр, харгын багахан участотга байган бөөхдөнгөө үлсгэд трофейүүдыг пулемёдоор бууджа, мүн хэдэн арбаад бомбонуудыг хаяна.

20 минутын хугасаа дотор 100 килограммай бомбонуудыг хэрэг-э болийн трофейүүд дээгүүр шэ-дэжэ дайсан гансада үгы болош-но. Фашистка харуулша развед-чик советскэ истребительүүдэй ойртожо байланигэ радиогоор өөхөлэйгөө бомбарировчигүүдтэ мэдэсхэн байба. Эдэ суу-тай хүсэтэй советскэ «харсага-нуудбаа» Гитлерэй нохосуд са-хилгад мэтэ айдаг, сухаршдаг. Дайсангай бомбарировчигүүд эбд-эрэлгын хүдэлмэринэ зогсоогоод, түргэн тэргэлэнэ. Истребительүүд фашистуудыг хүсэе. Пулемёдо-роо тэдэнигэ буудана. Харааар байтар нэгэ «юнкерс» дүрөөд га-зарта унаха...

Бомбодонон объектед ошоббди. Харгы бүтэн! Дайсангай бомб нэ-гэншье зүбөөр унаггүй. Гансахан ээ гүрээвиг канавата хүмэршэлснөө шатажа байба. Фашистуудай бом-бо мин хосороо. Зүгөөр, гитлеров-скэ авиаци болбол боеприпасаар байлшье ехэ баян бөлхө ха, тийгээжэ дамы хаяжа байгаар...

Л—Хват.

ЮРИДИЧЕСКЭ НУРГУУЛИ

Сталинскэ конституцийн 9-дэхэ бүлэг соо манай социалистическэ болохо орган—суд ба прокурату-рын эрхэ ба ажал ябуулгыг заа-нан байха юм.

Нарын нангин революцион-но хуулиг гүйсэхэлгэ ба Советскэ демократийн принципэй ёноор ябуулагдаха социалистическэ суд-дай үнэн шийдхэбэри болбол ма-най орондо социализмын нлаад, сашаада коммунистическэ общест-вые байгуулханда шухала хэрэг болоно.

Суд ба прокуратурын орган бол-бол социалистическэ зөөринэ үргшлэд, ад бараа муугаар хэг-шэд, ажалай жалг заршамыг эб-дэгшэд ба сүйдхэгшэд, хулиганууд болон хүнэй ухаан мэдэрэлдэ үл-дэн бусад капитализмын үлэг-дэлүүдтэй тэмсэхэ үүргтэй бай-ха юм.

Иймдэ, юридическэ фронтын хүдэлмэри болбол манай социали-стическэ гүрэнэй нэгэн шухала ябуулга мүн болоно. Социали-стическэ үнэн шийдхэбэрийн хүдэл-мэриг үнэхөөрөө квалифирован-на, культури, Ленин—Сталин-партийн хэрэгтэ эсэстээ хүрэтэр үлэн сэхэ ба Советскэ хуулигэ найн мэтэхэ, гаража байгаа хэр-гүүдэ политическэ ташаарн, хуулийн ёноор зүбөөр шийдхэжэ шадаха юристууд хэрэгтэй.

Иркутскэ юридическэ нургуули болбол Читинскэ област. Бурят-Монголой АССР: Хабаровска ба Приморско хизаарнуудта хүдэлмэ-рихэ дунда квалификациян юри-дическэ каднуудыг бэлдхэнэ. Энэ нургуули хадаа педагогическа ба юридическэ дээдэ эрдэмтэй ба-шадараар хангагданхай. Мүн кур-сантарай хэрэгдэхэ ном дэбтэ-рээр бүрин түгэс библиотектэй. Нургуулийн хураалдай байшан-гууд ба хамтын байраар бүрин хангагдан байха юм.

Тус нургуулида хурахааа орог-шод хоёр жэл болоод юридическэ дунда мэргэжэлтэй болоод, арадай судууд ба прокуратурада бээ-лахан хүдэлмэринэн болтодон алыгдэнэ.

Мүнөө жэлд Иркутскэ юриди-ческэ нургуулиг 77 хүн дүүргэ-жэ гараха ба аданай 23-нь арадай судьянар, 26-нь прокуратурил хү-дэлмэрилэгшэд ба 10-нь алвачад-нар болтодожо алыгдэхэ гэ-жэ байна.

Энэ нургуулида мүнөө жэлдэ урдаанайхнаа олон хүнигэ абхаар хараалагдаххай.

Зүгөөр абтаган хүнүүд хадаа хоёр жэлдэ доимо бэшэ совет-скэ ба олонийн энхизургаанууд-та хүдэлэн, ажалай дүй дүршлэ-тэй байха ба мүн юрэнхы эрдэ-мэй талаар тус нургуулийн эри-тыг хангажа шадаха байха ёно-той.

В. Шуньков.

Чешскэ арад зон фашистка аземдэгшэдыг дурагуй-тэлгөөр ба хорото ханалтайгаар угтаа. Зураг дээрэ: Прагын улигануудар. Дундань — гер-манска солдадуудай ябаан мүртэ нелбожо байган эхэнэр. „Иллюстрейтед Лондон Ньюс“—нээ репродукци).

ТАСС-эй фотохроника.

Фашистка хэблэлнүүд мэдэр хэ баатай болоо

ЛОНДОН, июлийн 16. Германийн эхилээ, теад тэрэ хадаа зааган хилэ дээрлээ Афи агентствын дам-жуулахыг хадаа, Германийн со-хилтодо Улаан Армийн эсэргүүсэл-гэнүүдэй удхашанарыг батлахха гэжэ бүхы хүсөөрөө нэгдэбшье, немецкэ газетнууд болбол Улаан Армийн боеуудай ёното дайнал-хы шанарыг тэмдэглэхэ баатай болоо. Жэшээлхэдэ, «Фелькишер Beobachter» газетэ болбол орс-лойхин баатар зориттойгоор ту-лалдана гэжэ мэтэрхэ баатай боло-ло. Газетэ хадаа бута сохигдонон нэгэ советскэ танкын экинжэ машинна сооһоо гараад, револьве-рээр бууджа оробо, гэнэ. «Юрын методээр нимэ дайсангай хүсэл зор-игые эблэхэ нэдэлгэ хадаа сагыг дамы гээлгэ гэншэ гэжэ фа-шистка официоз үйхартайгаар мэдүүлнэ. Советскэ арми захираг-тануудыг тусгаар зориттойгоор гүйсэхэнэ. Солдадууд хадаа тэсэм-гэйгээр, мэргэнээр буудана. Флан-дридахы кампанийн үедэ Альберт канал шадарай тулалдаан хадаа мүнөө хүрэтэр манайхыгэ тоон хүндэ туршалга гэжэ тоолог-дот байган юм. Гэбшье, эгээ энэ үедэ битэнэрэй үзэжэ байган юмнууд, бүгдэлхөө үзүү хатуу хүндэ байна».

Немецкэ «Дейче Альтеймэйне Цейтунг» газетын сэрэгтэй коррес-пондент удаадахи эпизод бэшэнэ: «Дунгийн сагта нэн, манай хойно ой тийгэнэ үүжэ манай утаа унаяр лэдэжэ байгаа нэн. Гэнтэ моторой абган дуудба. Биднэр, манай гэгдэлэн тангунуудай нэгэн байгаа бээ гэжэ ханаабди. Хэн нэгэн танка харгы заахын түлөө факелаар (гэрэээр) зангажа

НЬЮ-ЙОРК, июлийн 16. Юпай-тед Пресс агентствын римскэ кор-респондентын мэдэсхэнэй ёноор, «Телеграф» газетэдэ толилогдонон етатыг соогоо Ансальдо гэгшэ Советскэ Союзд эсэргүү дайнда державинуудай осин түрэн амжалтаа, хэтэрхыгээр най-дах ябадада эсэргүүсэн, италян-ицуудта урицалан хангуула. Немецүүд болбол оролойхойн шийдхы, хатуу шангаар эсэ-рүүсэлгыг мэдэрнэ гэжэ Ансальдо бэшэнэ. Россие сахилгаан түдгэлөөр бута сохилтодо найдагшад мүнөө үелэ оролойхойн дайналхы шада-бариа зөөүлсн ба урмаа хуха-ранги байна. Оролойхойн эсэргүү-сэлгэнь.—Ансальдо мэдүүлнэ, —осин ороннуудайхы нюуса нэгэ-нэн ороннуудайхы нюуса нэгэ-нэн гүүтэй ба эгитэхгүй ябадалай ур-галтаа тулалха байна.

Испаниин Ла-Линеа ба Кампаненто городуудыг бомбодолго

НЬЮ-ЙОРК, июлийн 16. (ТААС). Гибралтарнаа «Нью-Йорк Таймс» газетын корреспондентын мэдэ-схэнэй ёноор, Ла-Линеа городто сэхсэний ёноор, Кампаненто ажагууд олон зоной мэдүүлхэнь: испанска Ла-Линеа ба Кампаненто городуудыг Италийн зүгөө

Реданторай уялгыг дүүргэжэ Б. САНЖИЕВ.

БМАССР-эй НАРКОМЗДРАВЫЙ КУРОРТЫН УПРАВЛЕНИ БОЛБОЛ

БМАССР-эй курортнуудай хуушын се-зонууд урда тээхи сезонуудта оруулагдаба гэжэ путевкотой байхан эмхизургаануудта ба нюурнуудта мэдээсэна.

Аршанай 6 ба 5 сезон 4-дэхэ сезон-до оруулагданан ба үбшэнтэнни байгша оной июлийн 30-наа абаха байна.

Горячинскын 5 ба 4 сезон гурбадахы-да оруулагданан ба үбшэнтэнни июлийн 27-ноо абаха, Киран курорт эмнэлгынгээ хүдэлмэринэ августын 15-наа хаахань.

Эмхизургаануудай ба организацинууд-дай бүхы хүтэлбэрилэгшэдыг ба путевкотой хүнүүдыг дээрэ заагданан болзор баримтал-ха гэжэ гуйнабди.

БМАССР-эй Наркомздравый курортын управлени.

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРУУДАТ

ПРОГРЕСС

Киноконцерт

ЭРДЭМ

Партийна билет

СЕРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ

Выборгскэ тала